

Palvelualue: Sairaalapalvelut, 24/7 alue

Laatijat: ensihoidon palvelupäällikkö Päivi Heikkinen, ensihoidon vastuulääkäri Jukka Repo

Päivämäärä: 4.2.2022

POHJOIS-KARJALAN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN KUNTAYHTYMÄN ENSIHOIDON PALVELUTASOPÄÄTÖKSEN TOTEUMA 2021

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on järjestettävä alueensa ensihoitopalvelu. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä ja muut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan kotona annettavat päivystykselliset lähipalvelut yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden. Terveydenhuoltolain 39 § mukaan sairaanhoitopiirin on tehtävä ensihoidon palvelutasopäätös, jossa määritellään ensihoitopalvelun järjestämistapa, palvelun sisältö, ensihoitopalveluun osallistuvilta edellytetty koulutus, erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen valmistelemat tavoitteet ajasta, jossa väestö tavoitetaan, ja muut alueen ensihoitopalvelun järjestämisen kannalta tarpeelliset seikat. Palvelutasopäätöksessä on määriteltävä ensihoitopalvelun sisältö siten, että palvelu toteutetaan tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti ja siinä otetaan huomioon ensihoidon ruuhkatilanteet sekä erityisvastuualueen resurssit. Sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitopalveluista antaman asetuksen (585/2017) mukaan on sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ensihoitopalveluja järjestäessään seurattava ja tuotettava tunnuslukuja ensihoitopalvelun toiminnasta palvelutasopäätöksen toteutumisen ja toiminnan tuloksellisuuden arvioimiseksi, myös aluehallintovirastolle.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä tuottaa alueensa ensihoitopalvelun yhteistoimintasopimuksella Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen kanssa. Palvelutason toteutumista seurataan muun toiminnan- ja talouden seurannan ohessa kvartaaleittain (Q1-Q4). Itä-Suomen aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti aluehallintovirastolle toimitetaan ensihoidon palvelutasopäätös sekä asetuksen mukaiset toteumatiedot vuosittain.

Ensihoitopalvelun palvelutasopäätöksessä on määritelty aikatavoitteet potilaiden tavoittamisesta riskialueuokittain. Tavoittamisajat on laadittu KYS erva- alueella yhteneväisesti. Toteuman seuranta painottuu potilaiden tavoittamisaikoihin. Sosiaali- ja terveysministeriön palvelutasopäätöksen laatimiseksi antaman ohjeen (2017:14) mukaan potilaan tavoittamisen enimmäisaikaa ei voida sitovasti määrittää kaikissa olosuhteissa, kuten esimerkiksi vesialueilla tai tiettömien taipaleiden takana maastossa. Myös ennakoimattomissa ensihoidon ruuhkatilanteissa ja erityistilanteissa tavoittamisviiveet kasvavat. Pohjois-Karjalassa ensihoidon toimintaympäristössä on tunnusomaista tehtävien keskittyminen ydintaajaman ulkopuolisiin riskialueuokkiin.

Palvelutasopäätöksen sisältämät tavoitteet potilaan tavoittamisajasta

Palvelujen saatavuus riskiluokan päivittäistehtävissä. Tavoittamisviiveet lasketaan tehtävän vastuun siirtymisestä ensihoitopalvelulle (hälytys) siihen kunnes ensimmäinen yksikkö on saapunut kohteeseen.

A-B Tehtävät

Alueluokka	Mediaani	90%
Ydintaajama	8 min	11 min
Muu taajama	10 min	25 min
Asuttu maaseutu	20 min	35 min

Riskiluokka (koko maakunta)	90%
C	30 min
D	120 min

Toteuman tunnusluvut 2021

Riskialueluokka	A	B	C	D	yhteensä
Ydintaajama	189	971	1345	1011	3516
Muu taajama	984	6500	8195	8109	23788
Asuttu maaseutu	361	2109	2272	2193	6935
Muut alueet	33	233	181	100	547
Kaikki alueet	1567	9813	11993	11413	34786

TAULUKKO 1. Häätokeskuksen välittämien tehtävien jakautuminen riskialue- ja kiireellisyysluokan mukaan vuonna 2021.

Riskialueluokka	A 50%	A 90%	A (N)	B 50%	B 90%	B (N)	AB 50%	AB 90%	AB (N)
Ydintaajama	0:06:09	0:11:13	178	0:07:11	0:12:02	920	0:07:02	0:11:53	1098
Muu taajama	0:07:42	0:17:23	968	0:08:57	0:21:37	6175	0:08:47	0:21:05	7143
Asuttu maaseutu	0:15:27	0:30:04	354	0:18:01	0:32:57	2045	0:17:39	0:32:33	2399
Muut alueet	0:23:36	0:34:17	32	0:24:25	0:43:03	221	0:24:24	0:42:47	253
Kaikki alueet	0:08:57	0:23:01	1532	0:10:04	0:26:11	9361	0:09:56	0:25:47	10893

TAULUKKO 2. Tavoitettujen tehtävien mediaanit sekä 90% A ja B kiireellisyysluokissa.

Riskialueluokka	C 50% *	C 90% *	C (N) *	D 50% *	D 90% *	D 90% **	D (N) *
Ydintaajama							
Muu taajama							
Asuttu maaseutu							
Muut alueet							
Kaikki alueet	0:14:49	0:36:56	11032	0:19:00	0:46:08	1:06:35	10842

* (alueet 1-3), ** (puhelun alku – kohteessa)

TAULUKKO 3. Tavoitettujen tehtävien mediaanit ja 90% C ja D kiireellisyysluokissa.

Yhteenveto

Hätäkeskuksen kautta välitetyt ensihoitotehtävät nousivat vuoteen 2020 verrattuna 4,6 %. X-tehtävien määrä lisääntyi puolestaan 7 %. Yleisimmät ensihoitotehtävät olivat vuonna 2021 yleistilanlasku (774), rintakipu (704), kaatuminen (774) sekä hengitysvaikeus (703). Ensihoitopalvelun kohtaamisista potilaista jätettiin kuljettamatta hoidon tarpeen arvioinnin jälkeen 37 % (nämä X-tehtävät sisältävät myös muun muassa kotiin vietävien palvelujen tukitehtävät), kyseiset potilaat eivät täyttäneet ensihoidon kuljetuskriteereitä tai potilas/tilanne hoidettiin kohteessa.

KYS erva-alueella asetettuihin aikatavoitteisiin tehtävien tavoittamisajoissa päästiin kiireellisten tehtävien (AB) osalta kaikkien muiden riskialueluokkien osalta paitsi ydintaajama. Ydintaajaman riskialueluokat ovat Joensuun alueella, johon pilotoidaan tällä hetkellä lisäyksikköä painopistevuoroihin. Pilotoinnin aikana lisäyksikön tukikohta on keskussairaalalla, joka sijaitsee lähellä ko. ydintaajama-aluetta. Ydintaajaman tavoittamisajat paranivat edelliseen vuoteen verrattuna. Koko maakunnan C tehtävien 90 % 30 minuutin aikatavoitetta ei saavutettu. Vuonna 2020 koko maakunnan C tehtävien 90 % tavoittamisaika oli 35:29 minuuttia ja vuonna 2021 ko. tavoittamisaika oli 36:56 minuuttia. Koko maakunnan alueella C tehtävistä puolet on tavoitettu vajaassa 15 minuutissa (14:49 min). Kiireettömät (D tehtävät) tavoitettiin reilusti alle 120 minuutin tavoiteajassa määritellyissä riskialueluokissa (46:08 min).

Lisätietoja

24/7 alueen ylihoitaja, ensihoidon palvelupäällikkö Päivi Heikkinen, paivi.e.heikkinen@siunsote.fi, 013 3308112

ensihoidon vastuulääkäri Jukka Repo, jukka.repo@siunsote.fi, 013 3308178

